

Szerzői jogok és az áhított szép új világ

Gyenge Anikó Ph.D., egyetemi
adjunktus

ProArt Szövetség a Szerzői Jogokért
gyenge.aniko@proart.hu

Akadályozza-e a szerzői jog egy új (kulturális) világrend létrejöttét?

A modern szerzői jognak helyet kell kapnia a digitális forradalom utáni világban is.

1. A véleménynyilvánítás szabadságának biztosítása.
2. Morális elismerés.
3. Anyagi elismerés, új alkotásra ösztönzés.
4. A rendelkezési joggal szemben a közérdek figyelembevétele.

Szabályozás = piaci modellválasztás?

A szabályozás nyilvánvalóan piaci modellt (is) rögzít:

- kizárólagos vagyoni jogok, közös jogkezelés
- díjigények

Egyéb társadalmi/kulturális érdekeket tükröznek továbbá:

- domain public megőrzése
- védelmi idő szabályozása
- szabad felhasználások fenntartása/bővítése

Az egyes szempontok érvényesülése - kulturális megfontolások

- Kulturális piacszabályozás
- Kultúra megőrzése, fenntartása, alakulásának elősegítése
- Értékválasztáso(ko)n alapul
- Nemzetközi politikai, gazdasági alkufolyamat
- Nemzetközi szerződések, EU jog
- Nemzeti prioritások, kulturális, szociális, gazdasági érdekek
- Mai is: Id. Szjt. preambuluma

Europeana

- EU kulturális projekt (- kevés EU hatáskör)
- Európai/nemzeti szerzői jog kiigazításának szükségessége? Elmaradása?
- Lassabban halad, mint kellene
- Piaci nyomás (Google Books, e-book)

A Google Books által felvetett európai kérdések

- Életképes-e az Europeana? Szükséges-e a funkciója, feladatköre újradefiniálása?
- Milyen hozzáadott értéke lehet az Europeana-nak a piaci könyv-szolgáltatásokhoz képest?
- Szabályozási eszközökkel kiszorítható-e a Google a klasszikus (?) könyvtári (?) funkciók szolgáltatásából?
- Az Europeana-e az európai válasz?

Az európai válasz fogalmazása folyamatban van...

- Uniós + nemzeti válaszok – nincs stratégiai koncepció (részletkérdés kezelése)
- Uniós jogalkotási megoldás szükségessége
- Nincs hatástanulmány (Tanács állásfoglalása, néhány tagállam amicus curiae levelei az USA perben)
- COM programja - ígéret egy irányelvre
- Valószínűsíthetően keret-irányelv (BE – HU – PL?)
- Lemaradás...

Konklúzió

- Stratégiai (európai) szintű megoldás kell
- A szerzői jog csak eszköz, amellyel a problémát nem lehet megoldani, de lehetetlen nélküle
- Az európai „alternatíva” versenyképességét ez önmagában nem fogja tudni biztosítani
- EU magyar elnökség kihagyott esély...

Köszönöm a figyelmet!

Gyenge Anikó Ph.D.

ProArt Szövetség a Szerzői Jogokért

gyenge.aniko@proart.hu